

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2019

ROMANIAN

HIGHER LEVEL

Monday, 17 June

09:30 - 12:30

Citiți cu atenție textul dat și răspundeți la întrebări. Completați toate cele trei părți, bazându-vă pe text. Toate răspunsurile trebuie scrise în limba română.

Maximum 100 de puncte

Deținuții evadează în lectură

O campanie susținută de Radio România Cultural

Radio România Cultural susține proiectul *Audioteca Șeherezadei*, inițiat de Asociația Culturală Vis-à-vis în câteva penitenciare din România, cu scopul de a duce cultura în locuri în care nimeni nu se gândește la ea.

Începând cu data de 17 iulie, în 10 penitenciare din România, în fiecare zi, deținuții vor asculta la stația radio cu circuit închis fragmente din opere literare românești și universale, în lectura și interpretarea actriței și inițiatoarei proiectului, Adriana Moca.

Astfel, peste 5.000 de persoane private de libertate vor asculta fragmente din diverse opere literare, precum „Jurnalul fericirii”, „Stima de sine”, „Nautilus”, „Arta de a iubi”, „La țigănci”, „Romeo și Julieta”, acestea fiind doar câteva dintre cele 30 de titluri din care se vor difuza fragmente, în spatele gratiilor, în perioada iulie-decembrie 2017.

Proiectul cultural *Audioteca Șeherezadei* a pornit ca o campanie de promovare a culturii scrise, cu scopul de a oferi acces la cultură și persoanelor care provin din **medii defavorizate**, a spus inițiatoarea acestui proiect, actrița Adriana Moca: „Încercăm să aducem în spații închise valori morale și culturale înalte care ar putea să contribuie la diminuarea tendințelor de infraționalitate ale persoanelor private de libertate. În acest sens, Șeherezada este un simbol al îmblânzirii prin ficțiune. Legenda spune că poveștile ei l-au vindecat de manie pe regele sahariar, oprind execuțiile fecioarelor condamnate la piere. Am inițiat acest proiect cu scopul de a încuraja lectura în general și sper că va contribui la dobândirea unui capital minim de cultură și competențe de exprimare, pe care condamnatul le poate folosi pentru a-și depăși condiția de cunoaștere, cu beneficii ulterior, în libertate. “

Acest tip de lectură, propus de *Audioteca Șeherezadei*, facilitează accesul persoanelor private de libertate la un conținut informațional de calitate și oferă posibilitatea acestora, dar mai ales persoanelor analfabete, de a avea un contact facil cu texte sau conținuturi instructive, a spus comisar-șef de penitenciare Ioana Morar, Director Direcția Reintegrare Socială. Pe lângă noutatea și ineditul activității, lectura pasivă are beneficii asupra psihicului oamenilor, constituie prilej de introspecție, este sursă de discuții și prilej de socializare și, nu în ultimul rând, o invitație la lectură. Este de datoria instituției penitenciare să colaboreze cu comunitatea și să încurajeze inițiativele care contribuie la educarea persoanelor aflate în detenție. Îmbunătățirea calității acestor demersuri poate fi doar rezultatul unui **efort cumulativ**, în care latura instituțională să își găsească oglindirea în empatia societății, a mai subliniat Ioana Morar.

Indiferent de timpul dedicat lecturii, un lucru e cert: fiecare pagină deschide o poartă spre lumi noi. Pentru oamenii aflați în penitenciare, fragmentele înregistrate sunt **forme de eliberare**, minute în șir în care uită unde se află și care le (re)deschid, totodată, apetitul pentru lectură. De ce citim și, mai ales, ce citim, descoperă și elevii mai multor licee din țară care învață, sub oblăduirea unui minunat proiect, să își direcționeze atenția, timpul și curiozitatea și către autori care nu sunt, din păcate, incluși în manualele școlare, deși sunt esențiali pentru formarea unor viitori adulți dăruți cu mai multe metode de a cunoaște și a înțelege lumea.

Dar poate că cel mai bine convinge de rolul lecturii în viața noastră un fragment fermecător din „scrisoarea de dragoste” pe care Adriana Moca a dedicat-o la finalul seriei tuturor celor prezenți, îndemnându-ne, prin cele mai alese cuvinte, să citim:

„Unii oameni care conduc lumea asta nu-și doresc pentru toți copiii o **educație bazată pe libertate de gândire** și curaj, dar pentru că tu vei citi și te vei informa, ei nu vor reuși să se înstăpânească pe mintea și conștiința ta pentru că vei avea forță să te opui. Citind, vei înțelege repede toate minciunile care ți se vor servi, jocurile de putere și manipulările. Chiar dacă unii vor încerca să te îndepărteze de adevăr, bine și frumusețe, nu vor reuși. Știi de ce? Pentru că tu deja vei fi aflat din cărți că în absența adevărului, binelui și frumuseții, lumea devine un loc irespirabil, mortal. Și-ți vei dori pentru viitorul tău copil ca ea să fie bună, dreaptă și frumoasă.

Pentru asta, e nevoie de **minți luminate**. Fii tu una dintre ele! Fii cel care se opune violenței, prostiei, minciunii, mizeriei și sărăciei. Orice meserie vei alege, să nu uiți că în cărți se află întotdeauna un răspuns, o idee strălucită, un drum pe care nu-l văzuseși, o mână de ajutor. Citește când ești trist, te va ajuta să depășești momentul. Citește și când ești fericit, vei afla că poți să prelungesti starea în imaginație. Citește dacă ai prieteni, prietenia voastră se va îmbogăți. Citește și dacă n-ai prieteni încă, o carte îți poate fi un excelent companion, sigur și fidel. Citește ca să poți trăi într-o sută de pagini experiențe formatoare cât trăiesc alții într-un an sau chiar mai mult. Și, îți promit, pe cuvânt de povestitoare, că vei învinge prin puterea cărților orice obstacol și orice vrăjitoare. “

(adaptat după www.audiotecaseherezadei.ro: *Deținuții evadează în lectură*, 16.07.2017 și Mihaela Pascu-Oglindă, *Audioteca Șeherezadei, un proiect care eliberează mințile prin lectură*, 22.09.2017)

ÎNTREBĂRI

PARTEA I

(30/100)

Răspundeți la întrebările următoare:

1. Explicați pe scurt următoarele cuvinte și expresii scrise îngroșat în text, folosind sinonime sau parafraze și ținând cont de contextul în care apar:

- a) medii defavorizate
- b) efort cumulativ
- c) forme de eliberare
- d) o educație bazată pe libertate de gândire
- e) minți luminate

(5 × 1 punct)

2. Prezintă pe scurt, cu cuvintele tale, în ce constă proiectul *Audioteca Șeherezadei*. (5 puncte)

3. Care sunt, potrivit inițiatorilor și susținătorilor acestui proiect, efectele avute în vedere (pe termen scurt, ca și pe termen lung) pentru cei care vor beneficia de el? (5 puncte)

4. Cum anume credeți că se manifestă, prin acest proiect, *empatia societății* față de persoanele private de libertate sau pentru cei care provin din medii defavorizate, în general? (5 puncte)

5. Potrivit textului, *lectura pasivă are beneficii asupra psihicului oamenilor, constituie prilej de introspecție* – După părerea voastră, cum poate lectura și, în special, lectura pasivă să ducă la schimbări în psihicul unei persoane? **(5 puncte)**

6. Având ca punct de plecare textul citit și raportându-vă la propria experiență și a celor din jurul vostru, descrieți rolul lecturii în viața omului din societatea modernă, așa cum îl înțelegeți voi. **(5 puncte)**

PARTEA a II-a

(30/100)

Unii oameni care conduc lumea asta nu-și doresc pentru toți copiii o educație bazată pe libertate de gândire și curaj, dar pentru că tu vei citi și te vei informa, ei nu vor reuși să se înstăpânească pe mintea și conștiința ta pentru că vei avea forță să te opui.

Discutați acest punct de vedere, în lumina textului, în ansamblul său, și exprimându-vă propria părere. (aproximativ 100 de cuvinte)

PARTEA a III-a

(40/100)

Scrieți un eseu pornind de la una dintre cele două teme propuse mai jos (aproximativ 300 de cuvinte):

- a. Comentați următoarea idee – *„Toți acei ce au acces la o bibliotecă, la cărți, sunt niște inși mai buni decât alții, mai fortificați, iar durerile îi ating mai puțin și nefericirile trec mai repede.”* (Mircea Eliade)

SAU

- b. Luarea unui an de pauză în continuarea studiilor, după terminarea liceului – este acesta un lucru util sau o irosire a timpului? Răspundeți la această întrebare, având grijă să vă exprimați cu privire la ambele puncte de vedere sugerate.